

УДК 656.01

Каплуновська А.М.¹

Біляєва А.О.²

¹ старш. викл. каф. ТТ НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. Т-310 СП НУ «Запорізька політехніка»

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСПОРТНО – ЕКСПЕДИЦІЙНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ

Транспортне експедирування – це допоміжний вид діяльності в процесі якої безпосередньо здійснюється організація перевезення вантажу.

Транспортне експедирування, не може розглядатися окремо від перевезення вантажу. Це – комплекс заходів, які супроводжують процес перевезення вантажів на всіх його стадіях (сортування вантажів під час їх прийняття до перевезення, перевалка вантажів у процесі їх перевезення, облік надходження вантажів під час їх видачі тощо). Отже такі дії дають підстави розглядати її допоміжним щодо перевезення видом діяльності. Тому кожна послуга, що надається експедитором клієнту, по суті, є транспортною послугою. [1]

У перевізному процесі можна виділити дві складові. Перша - це власне переміщення вантажів з пункту навантаження в пункт доставки. Друга являє собою комплекс операцій по забезпеченню їх переміщення. Перевезення сполучена з виконанням ряду допоміжних операцій, які обслуговують її організацію та здійснення. До таких операцій відносяться, наприклад, вироблення оптимальних маршрутів перевезення вантажів, підготовка їх до

перевезення, прийняття, зважування, навантаження, супровід вантажів, контроль за їх перевезенням, при необхідності перевантаження з одного виду транспорту на інший, досилання частини вантажу, вивантаження вантажів в пункті призначення, організація їх зберігання, виконання офіційних і митних формальностей при перетині кордону і т.д.

Хоча друга складова транспортного процесу виконує службову роль по відношенню до першої, її роль і значення у здійсненні оптимального руху товарів на внутрішньому та міжнародному ринку важко переоцінити. Значимість допоміжних операцій визначається тією обставиною, що без них неможливо здійснення перевезення. [2]

Експедитор – це або суб'єкт господарювання, що спеціалізується на транспортно-експедиційних послугах (транспортно-експедиторська організація), або перевізник, порт, пристань, які мають відповідну інфраструктуру і функціонально призначені для організації та сприянні здійсненню процесу перевезення вантажів.

Експедитор є непрямым учасником процесу перевезення вантажу.

Відносини учасників транспортно-експедиторської діяльності встановлюються на основі договорів. Учасники цієї діяльності вільні у виборі предмета договору, визначенні зобов'язань, інших умов взаємовідносин, що не суперечать чинному законодавству.

За договором транспортного експедирування (ст. 316 ГК). одна сторона (експедитор) зобов'язується за плату і за рахунок другої сторони (клієнта) виконати або організувати виконання визначених договором послуг, пов'язаних з перевезенням вантажу.

Договір транспортного експедирування характеризують такі правові ознаки:

- він є консенсуальним, тому що вважається укладеним з моменту досягнення угоди міжекспедитором і клієнтом;
- за кількістю сторін договір двосторонній; кожна сторона (експедитор, клієнт) має визначені права та обов'язки;
- оплатність договору пов'язана з тим, що експедитор здійснює свої обов'язки за плату і за рахунок клієнта;
- це договір про надання транспортних послуг, який за своєю правовою природою є договором про організацію перевезення вантажів;
- договір укладається у письмовій формі (ст. 930 ЦКУ). [1]

Відносини в галузі транспортно-експедиторської діяльності регулюються Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, Законами України "Про транспортно-експедиторську діяльність", "Про транспорт", "Про зовнішньоекономічну діяльність", "Про транзит вантажів", іншими законами, транспортними кодексами та статутами, а також іншими нормативно-правовими актами, що видаються відповідно до них.

Національне законодавство України, як і інших країн, відіграє важливу роль в правовому регулюванні міжнародних перевезень. Це пояснюється тим, що деякі умови, пов'язані з договорами перевезення, неможливо уніфікувати, і тому вони залишені навмисно для юрисдикції норм національного права; норми міжнародного права мають пропуски, які можна змінити тільки шляхом звернення до національного права окремих країн; міжнародні угоди та конвенції передбачають видання, в порядку внутрішнього законодавства, спеціальних норм, які відображають особливості міжнародних сполучень, що відповідають інтересам окремих країн.

На сьогодні для створення ефективної системи правового регулювання ринку транспортних послуг потрібно почати з формулювання та закріплення на законодавчому рівні визначення основних понять, які стосуються транспортно-експедиторської діяльності. Крім того, вбачається необхідним привести вже діюче національне законодавство у відповідність із нормами міжнародних нормативних актів, які регулюють перевезення та експедиторську діяльність. [3]

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Правове регулювання транспортного експедирування [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

https://pidru4niki.com/83897/pravo/pravove_regulyuvannya_transportnogo_ekspediruvannya

Правове регулювання транспортно експедиційної діяльності [Електронний ресурс]. -Режим доступу:

https://stud.com.ua/51336/pravo/pravove_regulyuvannya_transportno_ekspeditsiynoyi_diyalnosti

Правове регулювання експедиторської діяльності в Україні [Електронний ресурс] - Режим доступу:

https://legalactivity.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=254%3A190412-14&catid=44%3A4-0512&Itemid=48&lang=en